

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

01 august 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Cobzac Elena, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Boico Victor,

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, prin care solicită casarea sentinței Tribunalului militar al diviziei de gardă nr. 39 pușcași din 13 iunie 1944, în cauza penală privindu-i pe

Croitor Dmitrii Xxxxx, născut în xxxxx,
originar din Xxxxx;

Muncescul Trofim Xxxxx, născut în xxxxx,
originar din Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

10.07.2019 – 01.08.2019 (instanța de recurs în anulare).

Asupra recursului în anulare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Tribunalului militar al diviziei de gardă nr.39 pușcași din 13 iunie 1944, **Croitor Dmitrii** a fost condamnat în baza art.54-1 lit. b) Cod penal al RSSU la 10 ani privațiune de libertate cu interdicție în drepturi pe un termen de 5 ani și confiscarea averii personale, iar **Muncescul Trofim** a fost condamnat în baza art.54-3 și 54-10 alin.(2) Cod penal al RSSU, cu aplicarea sancțiunii art.54-2 Cod penal al RSSU, la 10 ani privațiune de libertate, cu interdicție în drepturi pe un termen de 5 ani și confiscarea averii personale.

2. Potrivit sentinței, inculpatul Croitor D. a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru faptul că fiind ostaș al armatei roșii, în septembrie 1941 a trecut de partea armatei române. Ulterior, s-a întors la locul său de trai, unde având relații strânse cu autoritățile române a fost angajat în calitate de șef adjunct al comunității. Activând în această funcție, inculpatul sistematic a mobilizat populația la efectuarea lucrărilor obștești în folosul autorităților de ocupație, iar persoanele care refuzau să execute indicațiile lui, erau denunțate jandarmeriei române. Inculpatul și-a continuat activitatea sa trădătoare și după eliberarea teritoriului de către armata roșie, desfășurând din aprilie 1944 agitație antisovietică îndreptată împotriva puterii sovietice.

Prin acțiunile sale, inculpatul Croitor D. a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.54-1 lit. b) Cod penal al RSSU, adică trădare de patrie.

Prin aceeași sentință, inculpatul Muncescul T. a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru faptul că, locuind pe teritoriul temporar ocupat de trupele româno-germane, în iunie 1942, benevol s-a angajat la autoritățile de ocupație în calitate de șef al comunității, unde a activat până în aprilie 1944. Exercițându-și obligațiunile de serviciu, inculpatul

îndeplina toate dispozițiile autorităților de ocupație. Astfel, el antrena în diverse activități obștești cetățenii satului, îi forța să efectueze diferite lucrări pentru armata română. Cetățenii care nu doreau să muncească sau nu îndeplineau norma stabilită erau maltratați. Inculpatului i s-a mai incriminat că a desfășurat agitație antisovietică, îndreptată spre discreditarea organelor puterii sovietice.

3. Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare, prin care invocă prevederile art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, și solicită casarea sentinței Tribunalului militar al diviziei de gardă nr.39 pușcași din 13 iunie 1944, cu încetarea procesului penal în privința lui Croitor Dmitrii în baza art.54-1 lit. b) Cod penal al RSSU, și în privința lui Muncescul Trofim în baza art.54-3 și art.54-10 alin. (2) Cod penal al RSSU, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea inculpaților la răspundere penală, cu reabilitarea lor.

În susținerea celor menționate în textul recursului în anulare, Adjunctul Procurorului General invocă faptul că în cadrul ședinței judiciare inculpații Croitor D. și Muncescul T. și-au recunoscut vinovăția în cele incriminate și au explicat că, locuind în satul natal, teritoriu temporar ocupat de trupele germano-române, într-adevăr benevol s-au angajat la autoritățile de ocupație, executând ordinele și indicațiile acestora. În perioada de activitate, inculpații au acordat sprijin activ autorităților de ocupație, având încrederea că puterea sovietică nu se va mai întoarce, iar ei vor trăi în continuare cu autoritățile române, de aceea îndeplineau toate ordinele lor. Exercițându-și obligațiunile de serviciu, inculpații au fost antrenați la mobilizarea locuitorilor satului la diverse activități obștești în folosul autorităților de ocupație, adunau de la populație produse alimentare și îmbrăcăminte pentru armata română. Cetățenii care nu doreau să lucreze în favoarea autorităților române erau denunțați la jandarmerie. Inculpatul Muncescul T. a negat faptul că ar fi desfășurat agitație antisovietică. Circumstanțele incriminate inculpaților Croitor D. și Muncescul T. au fost confirmate de martorul Craveț S. audiat în ședința de judecată.

Concomitent, procurorul menționează că probe veridice care ar demonstra săvârșirea de către Croitor D. a infracțiunii prevăzute de art. 54-1 lit.b) Cod penal al RSSU, adică pentru trădare de patrie, în materialele dosarului nu au fost administrate. Judecata nu a stabilit că acțiunile inculpatului erau îndreptate împotriva potențialului militar, independenței statale sau inviolabilității teritoriale a URSS, așa cum prevedea dispoziția art.54-1 lit. b) Cod penal al RSSU.

În cadrul examinării cauzei în judecată nu a fost dovedit caracterul contrarevoluționar al acțiunilor inculpatului Muncescul T. în baza art.54-3 Cod penal al RSSU, deoarece la răspundere penală în baza acestei legi putea fi trasă persoana, care a stabilit relații în scopuri contrarevoluționare cu un stat străin, precum și dacă a acordat ajutor prin orice mijloace unui stat străin aflat cu URSS în stare de război sau care lupta cu ea prin intervenție ori blocadă.

Mai mult ca atât, inculpatul Muncescul T. a fost condamnat nefondat și în baza art.54-10 alin.(2) Cod penal al RSSU, adică pentru agitație antisovietică, deoarece afirmațiile lui nu conțineau chemări la răsturnarea, subminarea sau slăbirea puterii sovietice ori la săvârșirea unor infracțiuni contrarevoluționare, așa cum prevede dispoziția articolului menționat.

Concomitent, instanța de judecată a încălcat în mod flagrant dreptul inculpaților la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

Astfel, se constată că condamnarea lui Croitor D. și Muncescul T. este apreciată ca un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, întrucât a fost încălcat dreptul inculpaților la un proces echitabil. În consecință, hotărârea judecătorească urmează a fi casată, cu încetarea procesului penal în privința lui Croitor D. și Muncescul T. în temeiul art.391 alin. (1) pct.6) Cod de procedură penală, întrucât există circumstanțe care exclud tragerea inculpaților la răspundere penală.

În consecință, notează că inculpații în conformitate cu art.3 al Legii RM nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, urmează a fi reabilitați.

4. Judecând recursul în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 6 pct. 44), art. 22 alin. (3), art. 452 alin. (1), art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare de către Procurorul General și adjuncții săi în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată. Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârile pronunțate, se consideră încălcarea esențială a drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului. Hotărârea judecătorească definitivă împiedică reluarea examinării procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazului în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea pronunțată.

La 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că potrivit art. 3 lit. a) al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 07 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare pentru „trădare de patrie”.

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că Croitor D. a fost condamnat prin sentința Tribunalului militar al diviziei de gardă nr.39 pușcași din 13 iunie 1944, în baza art.54-1 lit. b) Cod penal al RSSU, și Muncescul T. a fost condamnat prin aceeași sentință, în baza art.54-3 și 54-10 alin.(2) Cod penal al RSSU, cu aplicarea sancțiunii art.54-2 Cod penal al RSSU, pentru trădare de patrie.

Conform art. 5³ alin. (2) al Legii nr. 1225-XII din 08.12.1992, recursurile în anulare se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit constată prezența în speță a motivelor întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Croitor D. în baza art.54-1 lit. b) Cod penal al RSSU, și Muncescul T. în baza art.54-3 și 54-10 alin.(2)

Cod penal al RSSU, cu casarea acesteia și în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală, și reabilitarea condamnaților.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare urmează a fi admis, cu casarea totală a hotărârii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental și dispunerea încetării procesului penal, pe motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

5. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), art. 453 alin. (1), art. 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, casează total sentința Tribunalului militar al diviziei de gardă nr.39 pușcași din 13 iunie 1944, cu încetarea procesului penal în privința lui **Croitor Dmitrii Xxxxx**, în baza învinuirii pe art.54-1 lit. b) Cod penal al RSSU, și în privința lui **Muncescul Trofim Xxxxx**, în baza învinuirii pe art.54-3 și 54-10 alin.(2) Cod penal al RSSU, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea lor la răspundere penală și dispune reabilitarea acestora, în conformitate cu art. 3 lit. a) a Legii Republicii Moldova nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **01 august 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor